1853. DERTIGSTE JAARGANG. N°. 89.

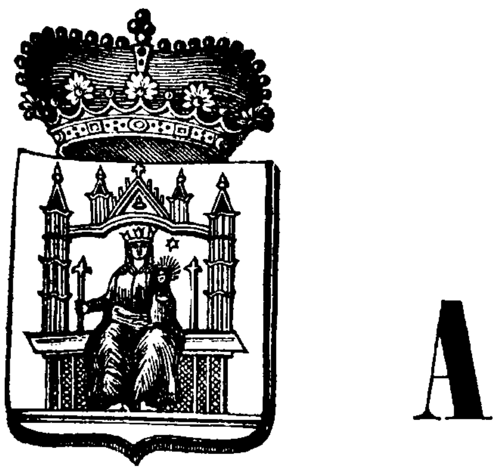

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag.** De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 1.60, buiten Assen franco per post *f* 1,75.

ZATURDAG 5 NOVEMBER.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels **75** cent en voor elken regel meer **10** cent, behalve 35 cent zegelregt.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Gemeente *Hoogeveen* maken bij dezen aan de belanghebbenden bekend, dat bij de loting, gehouden in de openbare vergadering van den Raad dier Gemeente van den 31 October jl., zijn aangewezen om op den 1sten Mei 1854 te worden afgelost, de aandeelen Nos. 38 en 40 in de geldleening ten laste van meergenoemde Gemeente, groot *f* 35,000,00, vastgesteld bij Raadsbesluit van den 16 Augustus 1850 en geauthoriseerd bij Koninklijk Besluit van den 28 dier maand No. 44.

HOOGEVEEN, den 1 November 1853.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
De Burgemeester, L. CARSTEN.
De Secretaris, H. J. CRULL.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

„De vijandelijkheden zijn begonnen" die tijding deelden wij in ons vorig nommer reeds mede, maar ook dat de Sultan bevelen gaf om de vijandelijkheden niet te beginnen, zoo daarmede nog geen aanvang was gemaakt. Die bevelen kwaman te laat — Omer-Pacha deed het kanon lossen, behaalde, zoo 't schijnt, eenig voordeel en is veel te opgewonden, om nu met het geweer in den arm te blijven staan. Men verhaalt dan ook, dat hij 20,000 man Turken over den Donau bragt en het plan vormde, om binnen weinige dagen zijn hoofdkwartier te Bucharest op te slaan. — „'t Is een man van zijn woord" — zeggen de bewonderaars van elke opgaande zon. Wij zullen zien. Wij achten het zeer gewaagd van Omer-Pacha, om met slechts 20,000 man den Donau over te trekken, en hij kon, op den linker oever dier rivier, wel eens kennis maken met de Russen, op eene wijze, die hem den zoo spoedigen overtogt zeer deed berouwen.

Men wachte met ons nadere tijdingen af, vóór zijn oordeel over den stand der Oostersche kwestie nader te vestigen.

Engeland schijnt steeds vredelievend te blijven, en Frankrijk beweert gaarne hetzelfde, in weerwil van de zending van een oorlogzuchtig Generaal, als gezant naar Constantinopel. Verder verzekert men, dat Frankrijk zeven legers op den been zou brengen, ten einde voor elk punt, dat bedreigd werd of waar de Fransche adelaar zich behoorde te laten zien, eene genoegzame magt gereed te hebben. *Zeven* was altijd een zeer *gezocht* getal. Ook laat men Keizer Napoleon III weder aanstalten maken voor eene reis naar Londen. Hij zou ook eens met een gekroond hoofd willen spreken, zoo goed als de Keizers van Rusland en van Oostenrijk en de Koning van Pruissen. Sommigen beweren, dat de Fransche emigranten den Keizer gaarne te Londen zouden zien, en anderen antwoorden daarop, dat de Keizer er heen zou gaan, zonder aan hen te *denken!* Het eerste is waarschijnlijker dan het laatste. Eindelijk spreekt men weder van Napoleon's krooning.

Zijn de vereenigde vloten van Frankrijk en Engeland de Dardanellen binnengeloopen? Het antwoord hierop misschien in een volgend Nommer. Dit is zeker: er heerscht veel tegen*wind* om derwaarts te stevenen, niet zoo zeer voor koopvaardij-schepen, dan wel voor oorlogs-vaartuigen en bepaaldelijk voor die, welke de Engelsche en Fransche vlag voeren.

Heeft de Keizer van Rusland een oorlogs-manifest uitgevaardigd? Die vraag beantwoorden wij welligt te gelijk met die nopens den doortogt der Dardanellen.

De Groot-Hertog van Toscane wordt zeer geplaagd door bijbels en tractaatjes, en de duizende Argus-oogen van zijne justitie-ambtenaren en policie-agenten kunnen niet beletten, dat tallooze godsdienstige blaadjes nu hier dan ginds de grenzen passeren en plaats vinden in de huisgezinnen. Hij gelooft, en gewis niet zonder grond dat het Engelschen zijn, die goud sparen, noch moeite en gevaren ontzien, om het dierbaar bijbelwoord te brengen, waar wereldlijk en kerkelijk despotismus, door vrees gevoed, het tracht te weren. Geen wonder dus, dat hij op die Natie zeer gebeten is, en daarvan somtijds bespottelijke en kinderachtige blijken geeft. De Engelschman lacht er om en verdraagt gaarne den smaad van een Vorst als de Toskaansche — een Vorst, die zoo bang is voor eene betamelijke vrijheid zijns Volks en voor de eenvoudige waarheden des Bijbels. Pius IX, Koning Ferdinand II van Napels en Leopold II van Toscane, vormen een waardig driemanschap in vrees voor den bijbel en bijbelsche geschriften. Zij weten wel; dat daarin den volke wordt gepredikt: „geef den Keizer wat des Keizers is!" maar zijn mede niet onbewust, dat er veel meer in wordt gevonden, 't welk zich niet rijmen laat met het zedelijk leven hunner onderdanen, en dat, goed gelezen en voor waarheid aangenomen, wel eens een spoedig einde kon maken aan hun wereldlijk en geestelijk gezag. In Spanje zouden twee Bisschoppen eene berisping hebben verdiend, wegens hunne te ver gedrevene bemoeijingen ten aanzien van het lezen van godsdienstige geschriften en dagbladen door de leeken. En dan zijn er nog in landen, met gemengde godsdienstige gezindheden, die meenen, dat het wereldlijk gezag de oogen moet luiken voor 't geen de R. Catholijke kerkvoogden alzoo gebieden en verbieden! De berisping, die de beide Spaansche Bisschoppen zal of zou te beurt vallen, moge in zeer verschoonende bewoordingen gesteld zijn — het feit is toch opmerkelijk, en Koningin Isabella zal er bij Pius IX, als gehoorzame dochter der Kerke, niet door rijzen. Louis Napoleon III blijft steeds op goeden voet met de R. Catholijke geestelijkheid, maar welligt uit een ander oogpunt, als de Paus. Hij denkt misschien: „de Kerk is mijne dienares", terwijl de Kerk waarschijnlijk in stilte zegt: „de Staat is mijn dienaar." Inderdaad, het verschil is groot, en beide partijen hebben oogenschijnlijk niet geheel en al ongelijk. 't Zal echter te bezien staan, wie zich, bij eene hoogstwaarschijnlijke vriendschapsbreuk, het meest bedroog.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN

Bij de centrale cholera-commissie te Amsterdam zijn aangegeven:

Op 1 Nov. 13 cholera-lijders en 4 overledenen.
Op 2 Nov. 12 cholera-lijders en 7 overledenen.
Op 3 Nov. 5 cholera-lijders en 5 overledenen.

— Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Rotterdam zijn aangegeven:

Op 31 Oct. 3 cholera-lijders, 4 hersteldeu en geen overledene.

— Bij de centrale cholera-commissie te Amsterdam is aan liefdegaven, behalve kleedingstukken en eetwaren, tot heden ontvangen eene som van ruim vijftien duizend guldens.

— De heer J. Stuart, gevolmagtigde van de Republiek der Hollandsche Boeren in Zuid-Afrika, thans te Amsterdam, wederspreekt ten stelligste een berigt, voorkomende in het dezer dagen uitgekomen Zendeling-Maandberigt. In dat berigt wordt aan de Holl. Boeren o. a. te laste gelegd, „dat zij drie belangrijke zendelings-posten verwoest hadden."

— Te Sneek circuleerde dezer dagen eene inteekeningslijst tot inzameling van gelden, om minvermogenden het brood tegen een minderen prijs te doen geworden. Die lijst thans gesloten zijnde, is er door heeren deelnemers eene commissie tot de uitvoering benoemd, en is bepaald, dat, zoo lang de sommen toereikende zijn, aan de behoeftigen het brood zes centen beneden de zetting zal worden uitgereikt. De ingeschrevene som beloopt ruim *f* 1000.

— Volgens *the Press* zou de Nederlandsche gezant zich bij het ministerie van België beklaagd hebben over den toon der dagbladpers tegen de wet op de kerkgenootschappen.

— In den Gemeenteraad van Amsterdam is in de zitting van 3 Nov. met 26 tegen 7 stemmen een belangrijk besluit genomen: het weglaten van de begrooting namelijk van den post: vestigings-, vervangings- en transportkosten in de koloniën der Maatschappij van Weldadigheid, voor bedelaars, à *f* 62,410.

— Den 31sten October des avonds, zag men te Hoorn een vreemd verschijnsel aan het uitspansel, zijnde eene lange heldere wit glinsterende lichtstreep, veel overeenkomende met den glans des staarts eener komeet, uit het N. W. naar het Z. O. opklimmende. Men zag dit verschijnsel langer dan een uur.

's Gravenhage 3 Nov. Het heeft Z. M. behaagd ook de afdeeling van Groningen van het *Metalen Kruis* onder H. D. beschermheerschap op te nemen.

Amsterdam, 1 Nov. Te Delft zijn van 27 tot en met 29 Oct. bijgekomen 24 cholera-lijders, 13 hersteld, 12 overleden en bleven er 13 in behandeling.

2 Nov. Heden vierde een onzer nuttigste insteilingen, het Amsterdamsch genootschap ter bevordering der koepokinenting bij minvermogenden, haar vijftigjarig bestaan.

3 Nov. De opgave der cholera-lijders te Dordrecht is als volgt: van 12 Sept. tot 1 Nov. ll. aangetast 134, overleden 78, hersteld 53, in behandeling 3. De ziekte mag thans daar zoo goed als geweken worden beschouwd.

— Te Gouda zijn van 29 Oct. tot 1 Nov, aangetast 2 personen, overleden 1, hersteld 1, in behandeling gebleven 13.

— Men wil weten, dat er eene ministeriele verandering op til is. De heer van Reenen zou de portefeuille van Binnenl. zaken verwisselen met die van Hervormde Eeredienst, terwijl de portefeuille van Binnenl. Zaken zou worden opgedragen aan den heer de Kempenaer of aan de heer van der Heim van Duivendijke, commissaris des Konings in de Prov. Zuid-Holland. Men zegt voorts, dat terwijl de heer de Kempenaer meer in gunst staat bij het Ministerie, daarentegen de heer van der Heim voor de bedoelde betrekking van hoogen rang meer geschikt wordt gerekend. (*Grondwet*)

Zwollerkerspel, 30 Oct. Terwijl de longziekte overal aan het afnemen is, wordt zij in deze gemeente en hoofdzakelijk in Mastenbroek weder veel erger; zijnde daar verscheidene stallen voor het eerst of bij herhaling aangetast.

Hellevoetsluis, 1 Nov. In plaats van den luit. ter zee 2de kl. T. Pan, is aan boord van 's Konings wachtschip *Ajax* alhier, geplaatst de luit. ter zee 2de kl. W. F. B. Escher, die even als de luit. Pan, gedetacheerd blijft op Zr. Ms. kostschip *Urania*, liggende voor Rotterdam.

Arnhem, 31 Oct. Sedert dat het Pruissische gouvernement den uitvoer en het baggeren van grind uit Pruissen heeft beperkt, begint er, althans wat de grove betreft, behoefte te ontstaan. De beperking kan haar nut hebben voor onze heidevelden; immers sedert ontwaart men men meer handel en beweging in de velden om de keijen op te zoeken en tot Mac-Adam te slaan, hetgeen aan zoo vele duizende arbeidenden het brood verschaft en nog veel meer kan verschaffen, want Gelderland en Drenthe bezitten, tot dus verre geheel zonder nut meer kei en grind dan er op al onze Vaderlandsche kunstwegen noodig is. (*Amst. Ct.*)

Doeveren, 1 Nov. In eene weide, zeer nabij de huizen gelegen, vond men heden middag een geslagt rund, toebehoorende aan den landbouwer A. van den Ende alhier. De dieven hebben alle vier de pooten met bouten, schenkels en zooveel vleesch als er afgesneden kon worden, zonder te villen, medegenomen, en de rest van den romp laten liggen.

Amerongen, 1 Nov. In de vorige week is, zoowel hier als in het naburig Elst, de handel in den tabak van dit jaar begonnen. Reeds den eersten dag dat zich een kooper opdeed, is p. m. 50,000 pond verkocht geworden.

Leiden, 1 Nov. De afdeeling Leiden van het Nederlandsche onderwijzersgenootschap heeft hare betrekking tot de hoofdvereeniging afgebroken. Eene der voornaamste oorzaken is het aannemen van donateurs, op welke de hoofdvereeniging zulk eenen hoogen prijs stelt, en in welke de afdeeling Leiden een groot gevaar ziet voor de zelfstandigheid van het genootschap. Ook heeft de afdeeling Leiden zonder vrucht aangedrongen op het betalen van eene zekere contributie der leden, waartegen ook de hoofdvereeniging, in verband met de meeste afdeelingen, sterk geijverd heeft.

's Hertogenbosch, 31 Oct. Heden middag vertrekt van hier een detachement sterk 60 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den luitenant Claesen, naar Helmond, ter beteugeling der ongeregeldheden, die sinds eenige dagen aldaar onder de fabriek-arbeiders plaats grijpen.

Helder, 1 Nov. Heden morgen werd Zr. Ms. fregat *Doggersbank*, kapt. ter zee J. de Smit v. d. Broecke, door een der booten van de stoomsleepdienst van deze reede naar zee gesleept, met bestemming naar Smyrna. Na aankomst aldaar zou het geheele eskader, hetwelk zich thans in de Zwarte en Middellandsche zee bevindt, naar het vaderland terugkeeren.

Schiedam, 1 Nov. Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Schiedam, zijn aangegeven als cholera-lijders: van 23-26 Oct. aangetast 2, gestorven 1, hersteld 8: en van 26—29 Oct. aangetast 1, gestorven geene en hersteld geene. Te zamen met vorige opgaven, 204 aangetasten, 145 gestorven, 56 hersteld en in behandeling gebleven 3.

Groningen, 3 Nov. Tot ons leedwezen moeten wij vermelden, dat zich ook in deze stad eenige gevallen van cholera-lijders hebben voorgedaan, gelijk blijkt uit de volgende officiële opgave: Bij de plaatselijke geneeskundige commissie alhier zijn sedert den 30sten October tot heden den 3den November opgegeven 5 cholera-lijders, waarvan 1 overleden; 4 blijven nog in behandeling. *Gron. Ct.*

— Een handelaar in hoornvee heden middag met vier sier-

DE VERTELLER ENZ.

Het centrale vuur.

Dikwijls hoort men spreken van het centrale vuur der aarde, en daarbij rijst dan als het ware van zelve de vraag, waarop de onderstelling van het aanwezen van dit vuur berust, en hoe de natuurkundigen daaromtrent denken. Het is overbekend, dat op zekere diepte onder de oppervlakte der aarde de temperatuur niet meer met de dagen en jaargetijden afwisselt, geene verandering ondergaat, en zelfs warmer is dan de gemiddelde luchtsgesteldheid op de oppervlakte.

Evenzeer is het bekend, dat deze onveranderlijke luchtsgesteldheid in de ingewanden der aarde steeds hooger wordt, hoe dieper men in de aardkorst doordringt. Dit is merkbaar in diepe gleuven en, volgens alle met den thermometer genomen proeven, in de diepe geboorde putten. Deze toenemende warmte is wel is waar niet in dezelfde mate opgemerkt bij alle gleuven en in diep geboorde gaten, doch zij bedraagt niettemin gemiddeld ongeveer een graad van de in honderd deelen verdeelde thermometer op elke honderd voeten. Wanneer men derhalve zou mogen aannemen, dat deze warmtegraad steeds geregeld toenam, ook in die diepten, welke het den mensch niet gegeven is te bereiken, dan zoude in onze streken, waar de gemiddelde temperatuur van de oppervlakte ongeveer tien graden bedraagt, reeds op eene diepte van 9000 voeten, eene luchtsgesteldheid van honderd graden aanwezig zijn, gelijkstaande met die van ziedend water. Op vijf à zes mijlen onder de oppervlakte der aarde zou het ijzer moeten smelten en op tien mijlen elke ons bekende rotssteen. De heete bronnen en vulkanische verschijnselen zijn dáár, om de gegrondheid dezer aanmerking te bewijzen. De bronnen zijn des te warmer, uit hoe grootere diepten zij ontspringen; eenige zijn kokend heet en deze schijnen ook werkelijk uit eene onpeilbare diepte voort te komen. De vuurspuwende bergen hebben eene ons onbekende, doch in elk geval zeer groote diepte en uit hunne monden stroomen nu en dan heete steenmassa's als vloeijende lava voort,

Deze daadzaken stemmen zoo volkomen overeen met de resultaten van het onderzoek der luchtsgesteldheid in die streken, welke ons toegankelijk zijn, dat de onderstelling eener steeds toenemende warmte, hoe dieper men in de aarde doordringt, daardoor zeer waarschijnlijk wordt; slechts dit alleen valt nog te betwijfelen, of namelijk deze warmte op alle diepten even snel toeneemt.

Uit velerlei gronden, welke het hier onnoodig is te ontleden, zou namelijk blijken, dat de toeneming der warmte in de diep liggende streken langzamer is dan in de hooger liggende van twee tot drie duizend voeten, welke voor 's menschen onderzoek toegankelijk zijn; dat dus bij voorbeeld het smelt-punt van alle steenachtige voorwerpen dieper ligt dan tien mijlen, zonder dat men met juistheid kan bepalen, hoe veel dieper dit zal kunnen zijn, dewijl men de verhouding van de toeneming der warmte niet naauwkeurig kent.

Het is voor de natuurkundigen van bijzonder veel gewigt, dat met eenige zekerheid worde uitgemaakt, of dit smeltpunt van alle steensoorten werkelijk aanwezig is, dewijl dáár naar alle waarschijnlijkheid geene vaste zelfstandigheid kan aanwezig zijn. Diensvolgens zou het inwendige gedeelte der aarde vloeibaar en wel heet vloeibaar zijn. De diepte van dit algemeene smelt-punt bepaalt ook de dikte van de korst, welke den waarschijnlijk vloeibaren aardkern omgeeft. Men mag met genoegzame zekerheid aannemen, dat deze korst dikker is dan 10 mijlen; het is echter nog niet te bepalen, of die dikte 20, 30, 40 of mijlen bedragen zal.

De vloeibare massa nu is het zoogenaamde centrale vuur, hetwelk echter in geenen deele gelijk staat met hetgeen men gewoonlijk onder vuur verstaat, dewijl dit volgens de gewone begrippen niet alleen warmte maar ook vlammen voortbrengt. Van deze kan nu in de ingewanden der aarde geene sprake zijn. Daartoe ontbreekt het aan de gas-achtige zuurstof.

De natuurkundigen stellen zich dus een door warmte vloeijende, doch niet brandende aardkern voor. Water is echter ook door warmte vloeibaar; wordt in zekeren graad de warmte aan hetzelve ontnomen, dan verstijft het tot een vast ligchaam, tot ijs. Ditzelfde is waarschijnlijk van toepassing op elke vloeistof, al zij het dan ook bij allen nog niet gelukt, om ze door koude tot eene vaste zelfstandigheid te maken; evenzeer zijn de ons bekende ligchamen, welke bij eene gewone temperatuur vast zijn, aan smelten onderhevig.

Het begrip van heet, warm en koud is geheel betrekkelijk, daar bijvoorbeeld de voor ons gevoel ijskoude voorwerpen altijd nog zekere warmte bezitten, welke zij verliezen kunnen. Men kent wel verschillende warmtegraden, doch geen volstrekt gebrek aan warmte, welke men met regt absolute koude zou kunnen noemen. De harde korst van de aarde gelijkt derhalve eenigermate op de ijskorst van het water, slechts met dat onderscheid, dat de korst zelve en de zich daaronder bevindende vloeibare zelfstandigheid uit andere stoffen bestaan en dat deze stof, ten einde vloeibaar te wor-

lijke runderen op weg naar deze stad zijnde om ze morgen alhier op de markt ter verkoop te brengen, heeft op reis naar hier de twee besten dezer verkocht aan eenen Frieschen handelaar voor de aanzienlijke som van ƒ 381. *Id.*

Eindhoven, 31 Oct. Gisteren avond is te Helmond de rust weder door de fabrijkarbeiders gestoord geworden. Ditmaal heeft men niet bij de fabrikanten, maar bij den heer burgemeester de glazen ingeslagen. De brigade marechaussée moet zijn versterkt geworden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Parijs, 30 Oct. Naar men verneemt, zijn in de laatste dagen te Parijs verscheidene cholera-gevallen voorgekomen, die tot groote ongerustheid aanleiding geven. Aan de dagbladen moet streng verboden zijn er eenige mededeeling van te doen.

— Het *Journal de St. Quentin* deelt de volgende bijzonderheden mede aangaande het bezoek van den Keizer en de Keizerin te Ham. „Woensdags 's namiddags ten 4 ure is de Keizer, vergezeld van de Keizerin, prinses Mathilde en eenige personen van het hof, incognito in onze stad aangekomen. Zonder iemand van zijn voornemen te onderrigten, begaf hij zich onmiddelijk naar het kasteel, zijne oude gevangenis gedurende zes jaren, en toen hij de ophaalbrug was overgekomen, was eene verandering in zijne gelaatstrekken merkbaar. De eerste aandoening was zeer hevig. Daarna trad de Keizer naar de deur door welke hij was ontsnapt, en toen de concierge Sorel die voor hem had geopend, verhaalde de Keizer aan de Keizerin de omstandigheden zijner ontvlugting tot in de kleinste bijzonderheden. Vervolgens bezocht de Keizer de vroeger door hem bewoonde vertrekken, alwaar hij de hem verzellende personen ontving, en in de slaapkamer gekomen, wierp de Keizerin, bij den aanblik van die plaats, zich in 's Keizers armen en omhelsde hem teederlijk. Na dit tooneel dat de omstanders niet weinig had geschokt, begaf de Keizer zich op het terras, en beschouwde daar de overblijfselen der vroeger door hem aangelegde bloembedden. De Keizerin plukte eenige takjes en deelde ze rond met een glimlach waaruit droefheid en geluk tevens sprak. Onder den schoonen lindeboom, die met zijn lommer de binnenplaats van het kasteel bedekt, werd aan de Keizer en de Keizerin een eenvoudig maal aangeboden. Daar verscheen de heer Allart, maire van Ham, gevolgd door de burgerlijke en geestelijke overheden, en van den bisschop van Adras, die gedurende het verblijf van den gevangene op Ham pastoor der stad was." (*Zou dit tooneel zoo treffend en zoo schokkend geweest zijn, zoo Louis Napoleon als eenvoudig burger en niet als Keizer te Ham ware teruggekeerd?*)

— De Keizer heeft gisteren een bezoek afgelegd bij zijnen oom prins Jerome, die nog steeds ongesteld is.

— Een vreeselijk ongeluk heeft den 27 dezer in de gemeente Sainte-Foy plaats gehad. Een huis van drie verdiepingen hoog is namelijk plotseling naar beneden gestort, waarbij vier menschen het leven hebben verloren. De ouderdom was oorzaak van deze ramp; om verdere onheilen te voorkomen, heeft de overheid terstond het nevenstaande huis doen ontruimen. Bij dit ongeluk heeft nog de volgende bijzonderheid plaats gegrepen: mejufvrouw Bessard, een der slagtoffers, stond met mejufvrouw Barre te praten, toen zij eene ligte schudding gewaar werden; de eene, mejufvrouw Bessard, ijlde naar den trap en was weinige oogenblikken daarna een lijk, terwijl mejufvrouw Barre zich naar het venster wendde en zich daaraan vast klemde; toen nu de vloer onder hare voeten wegzonk, bleef zij aan het venster hangen en kon zij door ter hulpe toegesnelden door middel van een ladder gered worden, daar de voorpui behouden bleef.

— Mlle. Cruvelli is op een jaarlijksch tractement van 100,000 fr. en een verlof van 4 maanden aan de groote opera geëngageerd en mlle. Alboni tegen 2000 fr. voor elke voorstelling aan de Italiaansche opera verbonden.

31 Oct. Hoewel het gerucht van 's Keizers reis naar Londen reeds tegengesproken is, wordt het thans op nieuw verspreid, en vooral vindt het geloof onder de te Parijs aanwezige Engelschen.

— De kroning van keizer Napoleon is op nieuw ter sprake gebragt. Men zegt dat de gala-rijtuigen voor de te verwachten plegtigheid worden in gereedheid gebragt.

1 Nov. Generaal Baraguay d'Hilliers, wiens benoeming eindelijk in den *Moniteur* verscheen, vertrekt heden, na tweemaal bij den Keizer ten gehoore te zijn toegelaten, van wien hij zijne instructiën regtstreeks ontvangen heeft, waaromtrent dan ook niets is uitgelekt.

— Eene 55jarige rijke dame, heeft een zelfmoord begaan, omdat zij verliefd was op haren jeugdigen waterdrager, die, aan hare liefde niet kunnende gelooven, met een arm meisje in het huwelijk trad.

DUITSCHLAND.

Op de deputatie der Israelieten te Weenen, die de intrekking verzochten van het bekende decreet, betreffende het grondbezit, heeft de Keizer geantwoord, dat de genomene maatregel slechts *voorloopig* was.

— De landverhuizing neemt in Midden-Duitschland op eene bijna ongelooflijke wijze toe. De bevolking eener geheele gemeente in het Badensche maakt zich gereed om in massa naar Amerika te vertrekken en biedt huizen, schuren, akkers enz. voor eene ronde som ter verkoop aan.

Weenen, 29 Oct. Naar het zich laat aanzien is de vermindering des legers meer hersenschimming dan wezenlijk: althans de verlofgangers der artillerie worden allen weder opgeroepen, en de aankoop van paarden is zeer aanzienlijk.

Berlijn, 31 Oct. Het conflict tusschen den Katholieken aartsbisschop van Freiburg en de Badensche regering schijnt zijne oplossing nabij te zijn. De prelaat heeft aan de leden van den Katholieken kerkeraad een nieuwe termijn van veertien dagen gesteld, om hun ontslag in te dienen uit de betrekkingen, waartoe zij door de regering zijn benoemd, en zulks op straffe van den ban. De Badensche ministerraad heeft zich verscheidene malen met deze zaak onledig gehouden, wier uitslag met verlangen wordt te gemoet gezien.

— De cholera neemt merkelijk af; van 27 tot 28 was er slechts 1 geval aangegeven, van 28 tot 29 kwamen 4 lijders bij. Tot den 29 was het getal der aangetasten 1357, waarvan hersteld 373, overleden 895 en nog in behandeling 89.

— Uit officiële mededeeling blijkt dat op den 31 Decemb. de bevolking van de geheele Pruissische monarchie, met inbegrip der vorstendommen Hohenzollern en de Pruissische troepen bij de bondsbezettingen, het cijfer van 16,935,420 zielen bedroeg, tegen 16,397,448 in 1849, zoodat in drie jaren de bevolking met 537,972 zielen is toegenomen.

— Men verneemt dat de regering van Pruissen en Oostenrijk aanmerkelijk de schadeloosstelling willen verminderen, die zij voor de expeditie in Holstein van Denemarken eischen; geheel afzien van hunne vordering zullen zij echter niet. Dit moet de baron von Manteuffel dezer dagen aan graaf Moltke officiëel hebben verklaard.

1 Nov. Te Thorn is den 24 het gedenkteeken van Copernicus onthuld.

— Men houdt zich bezig met een huwelijksplan, om het Wurtemburgsche Vorstenhuis met het Fransche Keizershuis te verbinden. Men zegt ten minste, dat er reeds eene vertrouwelijke onderhandeling is geopend tot eene echtverbindtenis met prins Napoleon, neef van den Koning van Wurtembreg.

ENGELAND.

De *Morning Chronicle* deelt uit authentieke bron het berigt mede, dat 30,000 man infanterie en 400 man kavallerie onder bevel van Omer-pacha den Donau zijn overgetrokken bij Kalafat, op 27 October. Een groot aantal manschappen maakten zich mede tot den overtogt gereed; men verwachtte dat zij den 28sten eene ontmoeting met de Russen zouden hebben.

Londen, 27 Oct Gisteren werd hier eene talrijke vergadering van leden en begunstigers van het Britsch- en Buitenlandsch bijbelgenootschap gehouden, om te beraadslagen over eene waardige viering van het vijftigjarig bestaan dier inrigting, welke in Maart 1804 gevestigd werd. De lord maire van Londen was voorzitter en gaf zijne vreugde te kennen over de groote vorderingen, die het genootschap gemaakt en het vele goede dat het verrigt had. Het heeft thans niet minder dan 3819 hulpgenootschappen in Groot-Britanje en zijne volkplantingen, 503 in Ierland en 4000 in andere landen, dus in het geheel 8322. Bij de oprigting was de Bijbel in ongeveer 50 talen overgezet, thans in ruim 150 talen. Door de werkzaamheden van dit genootschap en van andere daarmede in betrekking staande, waren minstens 45 millioen bijbels in omloop gebragt en het was geene overdrijving te zeggen dat, door de pogingen dier genootschappen, de H. Schriften voor bijna 600 millioen menschen toegankelijk geworden waren. Vooral weidde de spreker over de jongste gebeurtenissen in China uit, en verblijdde zich over het voorstel van het committé, dat het genootschap een millioen exemplaren van het nieuwe testament in de Chinesche taal zou doen drukken en in dat rijk verspreiden. Zijns inziens moest de stad Londen deze uitgave dragen, zij was toch rijk genoeg en hare inwoners moesten zich over het vooruitzigt, dat China welligt eerlang voor den wereldhandel opengesteld zou worden, niet inzonderheid daarom verheugen dat de thee dan misschien wat goedkooper zou worden, maar inzonderheid daarom, dat het christendom dan welligt in dat rijk zou zegepralen. Verscheiden voorstellen werden vervolgens goedgekeurd, onder anderen die, om in het jubeljaar, een fonds tot uitbreiding der colportage in Engeland bijeen te brengen; de uitgewekenen, de gevangenissen, scholen en liefdadige instellingen, ruim van bijbels te voorzien, en aan de behoeften van Indie, Australie en andere Engelsche bezittingen te gemoet te komen. Nadat graaf Schaftesbury, gewoon voorzitter des genootschaps, en andere aanwezigen nog toespraken gehouden hadden, werd de vergadering gesloten.

29 Oct. De Minister van buitenlandsche zaken, lord Clarendon, heeft jl. donderdag eene deputatie van geestelijken en andere personen ontvangen, die hem kwamen danken voor de bevrijding van miss Cunninghame en zijne medewerking inriepen tot verdediging van het beginsel der godsdienstvrijheid in Zweden, alwaar ten gevalle der Luthersche of staatskerk de andere Protestanten en de Roomschen verongelijkt en vervolgd worden. Omtrent dit laatste punt vroeg de Minister tijd tot nader onderzoek; omtrent het eerste achtte hij noodig aan de deputatie nadrukkelijk te verklaren, dat geen Britsch onderdaan regt had, om naar een ander land te gaan en aldaar 's lands wetten te schenden, al waren die wetten ook wreed en barbaarsch.

— Van Australië zijn de goudberigten zeer gunstig.

— De Minister Clarendon ontving jl. Donderdag eene deputatie uit de Evangelische alliantie om hem dank te betuigen voor de welgeslaagde pogingen tot bevrijding van miss Cunninghame uit hare gevangenschap te Lucca.

— De eischen der arbeidende klassen van het graafschap Lancaster, om verhooging van loon, zijn steeds aan de orde van den dag. Men telt er thans 70,000 personen die ledig loopen, waarvan 25,000 te Preston, 5,000 te Wigan, 15,000 in de distrikten van Bacub en Padiham, en 1000 te Rury. Dagelijks hebben meetings plaats. Te Wigan is een deel der arbeidslieden l.l. vrijdag oproerig geworden, zoodat de gewapende magt noodig was om de orde te herstellen.

— Dagelijks zijn hier 27,938 openbare rijtuigen in beweging, welke gemiddeld per dag 200,000 personen vervoeren.

— Het *Clore Journal* meldt, dat dezer dagen in Doonbegbaai een walvisch is op strand geraakt en niet dan met veel gevaar is afgemaakt, daar hij met den staart zoo geweldig in het rond sloeg, dat stukken steen van 20 pond van de rotsen afgeslagen en 60 voet ver geslingerd werden. Het dier had eene lengte van 26 voet bij een omvang van 14 voet.

— Volgens berigten uit Melbourne in Australie dd. 4 Julij, en Port Philip 24 Aug. had men nieuwe goudvelden ontdekt; bij het omploegen van den grond waren toevallig verscheidene stukjes goud naar de oppervlakte gekomen; van de nieuw aankomende schepen deserteerden vele matrozen, om hun geluk in het goud graven te beproeven, anderen moest men door verhoogd loon aan boord houden.

— Naar luid van opgaven, die door Dr. Gutzlaff en andere met China bekende personen voor juist werden gehouden, telt eigenlijk China 367,632,905 ingezetenen en de landschappen Mantschu, Mongolie, Turkistan, Thibet, enz. 40,000,000 zielen; de inhoud is 1,297,992 vierkante mijlen; de inkomsten des rijks bedragen 35,616,023 taels, waarvan een gedeelte met rijst wordt betaald; het leger heeft eene sterkte van 1,232,000 man.

1 Nov. Er is druk sprake, dat de Engelsche gezant te Konstantinopel, lord Stratford de Redcliffe, zal vervangen worden, en sir Edmond Lyon, schout-bij-nacht, wordt als zijn opvolger genoemd.

ITALIE.

Geheel Midden- en Zuid-Italië verkeert in eenen staat van groote gisting, door de verschillende toestanden waarin de Oostersche kwestie van den eenen dag op den anderen wordt gebragt. Sommigen willen — doch welligt gaan zij hierin te ver — dat Italië in de aanstaande lente het tooneel van ernstige gebeurtenissen zal zijn.

TURKIJE.

Omtrent de Fransche en Engelsche vloten verneemt men per telegraaf uit Marseille, dat zij inderdaad den 22 de Besika-baai hebben verlaten, doch door ongunstig weder verhinderd werden de Dardanellen door te zeilen, zoodat alleen de schout-bij-nacht Barbier-de-Tinan met drie schepen voor Gallipoli is verschenen. Admiraal Dundas was aan het eerste kasteel der Dardanellen aangekomen. Van de overige schepen meldt de depêche niets.

— Eene Turksche vloot, bestaande uit 12 linie-schepen, 8 fregatten, 4 korvetten en 3 brikken, is uitgerust om de noordelijke kust der Zwarte zee te beschermen. Den 18 had die vloot de haven van Konstantinopel nog niet verlaten.

Den 20 Oct. is Namik-Pacha, minister van koophandel, naar Parijs vertrokken, met den last eene leening van 60 millioen francs voor de Turksche regering te sluiten.

— Op den 28 Oct. was er nog geen slag geleverd.

— Het gebeurde op den 27 Oct. bewijst dat Omer-Pacha, die toen reeds kennis droeg van het bevel de vijandelijkheden tot 1 Nov. uit te stellen bijaldien zij niet reeds waren aangevangen, de kanonnade van Isactcha als dien aanval beschouwde, en het niet noodig oordeelde tot 1 November te wachten.

— De *Oesterr. Corr.* bevestigt het eerst betwijfelde gerucht aangaande het treffen bij Isactcha. Het blad verzekert bovendien, dat de Russen de vijandelijkheden niet begonnen hebben. De zaak had zich volgender wijze toegedragen: Twee Russische stoombooten geleidden acht kanonneerbooten stroomopwaarts naar Galatz en Braïla. De Turksche bezetting van Isactcha gaf vuur, zoodra zij de vloot ontdekte, hetwelk daarop onmiddelijk door de Russen werd beantwoord. Het gevecht was zeer levendig.

RUSLAND.

Men verneemt dat te Petersburg eene niet geringe verbittering heerscht tegen Engeland, welken staat men beschuldigt de kwestie van het Oosten zoo zeer in verwarring te hebben gebragt, dat de ontknooping onmogelijk is.

— De Oostenrijksche *Wanderer* deelt eenige belangrijke bijzonderheden mede over het jongste gevecht in de Kaukasische streken. Schamyl was tot op negen mijlen van Tiflis genaderd. De Cirkassiërs waren ten getal van 20,000 met 60 stukken geschut. Graaf Woronzoff kon hun slechts 15,000 man tegenstellen. Aanvankelijk werden de Russen op alle punten geslagen, doch de graaf ontving eene versterking van 1500 man, hem afgezonden door de generaals Nesterhoff en Barcotensty. De strijd werd hervat en Schamijl genoodzaakt zich in het gebergte terug te trekken. De Cirkassiërs hebben naar men zegt, 2000 verloren, en de Russen zelven erkennen een verlies van 5000 man. Vorst Woronzoff had gedurende den slag een afgezant naar Petersburg gezonden om versterking te vragen, welke hij noodig heeft om zich in Tiflis en Georgië staande te houden.

— Zooals men weet, mogen lucifers, daar zij in Polen een monopolie van den Keizer zijn, niet ingevoerd worden, en wordt het invoeren van elk lucifertje met een dag gevangenis gestraft. Op dit oogenblik zucht eene arme Jodin in de gevangenis, omdat zij in Julij een pak van 20 dozen, elk met 1000 lucifers bij zich had, zoodat hare straf volgens de wet in 20,000 dagen gevangenis bestaat. Zij is ongeveer 50 jaren oud en zoude dus ouder dan 100 jaren moeten worden, om hare straf geheel te kunnen boeten.

NOORD-AMERIKA.

Te Boston leeft thans eene negerin, die 109 jaren oud is. Zij geniet eene uitmuntende gezondheid, en is nog in het bezit van al hare geestvermogens. Zij is als slavin te Reading, in Massachussets, geboren en heeft hare vrijheid bekomen, toen de slavernij in dezen staat afgeschaft werd.

GRIEKENLAND.

Sinds de aardbevingen te Thebe op 18 Aug en 29 en 30 Sept. hoort men er voortdurend onder den grond een gedreun, als van geschutsvuur in de verte. De inwoners hebben zich meerendeels buiten de stad op het veld gelegerd. Door het zachte weder is dat verblijf tot dus verre zeer goed.

ZWEDEN.

Stokholm, 24 Oct. De cholera neemt in deze stad aanmerkelijk af. Tot eergisteren waren aangegeven 4475 zielen, waarvan 2685 overleden en 1657 hersteld, zoodat in behandeling bleven 133. Te Christiania is de ziekte geheel geweken; in andere plaatsen des rijks heerscht zij echter nog, doch niet kwaadaardig.

CHINA.

Bijzondere brieven uit China, met de laatste Overlandmail ontvangen, behelzen bijzonderheden omtrent hevige gevechten, zoo ter zee als te land, in het laatst van Augustus tusschen de Keizerlijken en opstandelingen geleverd, en hangen een treurig tafereel op van de wederzijds gepleegde wreedheden. Geheele dorpen waren door de strijdende partijen uitgemoord, en vele geheel weerlooze menschen, welke zich in den strijd niet gemengd hadden, waren onthoofd of van hunne ooren beroofd, alleen om de daarvoor bestemde belooning te verdienen.

---

den, eene hoogere temperatuur vereischt dan het water. De natuurkundigen zijn inderdaad van meening, dat een deel dezer aardkost, even als eene ijskorst, door bekoeling uit den eens algemeen vloeibaren toestand van den aardbol is voortgekomen.

Hetgeen men dus oneigenaardig centraalvuur pleegt te noemen, is geen vuur, maar eene heetvloeijende massa, welker hooge temperatuur waarschijnlijk slechts het overblijfsel is van eene veel hoogere luchtsgesteldheid, welke eens over den geheelen aardbodem heerschte. De vloeibare massa geeft waarschijnlijk aanleiding tot het ontstaan der vulkanen. Ook hier wordt de benaming van vuur dikwijls misbruikt, daar dit ligtelijk tot een verkeerd denkbeeld zou kunnen leiden. Men spreekt van vuurspuwende bergen, terwijl toch geene vulkaan ooit werkelijk vuur heeft uitgeworpen. Slechts bij uitzondering heeft bij vulkanische losbarstingen eene met vlammen verbondene verbranding van gassoorten plaats, en waar dit het geval is, is het slechts eene secondaire en oppervlakkige verschijning; dat wil zeggen: de vlammen komen niet uit het inwendige des bergs voort maar worden eerst gevormd aan deszelfs oppervlakte, door de verbranding van zekere gassoorten, welke als zoodanig uit in den berg aanwezige gleuven voortstroomen. De zoogenaamde vuurzuil, welke men bij vulkanische losbarstingen boven den krater pleegt te zien, is nooit eene werkelijke vuurzuil, doch ontstaat deels door de terugkaatsing van de gloeijende vloeibare lava-massa's in den krater, deels door de uitgeworpene gloeijende lava zelve. Dat dit werkelijk het geval is, heeft Leopold von Buch zonneklaar bewezen door de omstandigheid, dat deze vuurzuil ook bij den hevigsten wind welke alle uitwerpselen dikwijls mijlen ver om zich heen strooit, toch altijd loodregt boven den krater blijft staan. Eene vlammenzuil zou gewis een speelbal der winden zijn.

Blijkt dus uit het hiervoren medegedeelde, dat er geene sprake kan zijn van een eigenlijk gezegd vuur, in de ingewanden der aarde aanwezig, zoo blijft de hooge temperatuur niettemin eene daadzaak.

Deze hooge luchtsgesteldheid, welke reeds voor den mensch van het grootste nut en gewigt is, zou in eene niet ver verwijderde toekomst eene nieuwe gewigtige rol kunnen spelen onder de hulpmiddelen tot het menschelijk leven.

Wanneer eens op de al sterker en sterker bevolkt wordende aarde de wouden overal opgeruimd en de steenkolen verbruikt zijn, dan is het niet onwaarschijnlijk, dat men zich de inwendige warmte der aarde dienstbaar make; dat men zich deze warmte op eene tot nu toe ongekende wijze tot de oppervlakte der aarde opvoere en ze tot verwarming der woningen, of zelfs tot stoking van machines, aanwende. Het is zeker niet denkbaar, dat men tot dit waarschijnlijk kostbaar middel tot verwarming zijne toevlugt zal nemen, alvorens een wezenlijk gebrek aan brandstoffen zich doet gevoelen, doch, is dit laatste het geval, dan blijft nogde warmte der aarde eene zekere laatste toevlugt.

De mogelijkheid tot aanwending is reeds nu door enkele voorbeelden bewezen. Het warme water van Artesische putten wordt reeds gebruikt tot warme baden en zelfs tot stoking van broeikassen.

Zonderlinge regtspleging te New-York.

Zekere kolonel, graaf ***, had na eene mislukte poging, om in Amerikaansche dienst te treden, nu omstreeks twee jaar geleden, te New-York een koffijhuis opgerigt. Op zekeren dag, kort voor de verkiezing van den president, kwam een beruchte en bij zijne kameraden in groot aanzien staande rondzwerver, in gezelschap van eenige andere zijner spitsbroeders, tot hem, en laat voor zich en zijne reisgenooten, spijs en drank, en eindelijk ook champagne geven. Oplettend gemaakt, door een anderen aanwezigen gast, om zich aangaande de voldoening van het gelag te verzekeren, laat de koffijhuishouder bij eene volgende bestelling, voor de reeds gemaakte vertering eerst betaling verzoeken. Hierop veinst de besteller beleedigd te zijn, telt den knecht eene dragt stokslagen toe, en verbrijzelt al de flesschen, glazen en voorwerpen, die in de koffijkamer voorhanden zijn. Den volgenden dag laat de koffijhuishouder, door tusschenkomst van een advocaat, bij den regter een eisch tot schadevergoeding en straf tegen den rustverstoorder doen. De regter was nogtans van oordeel, dat de koffijhuishouder niet veel bij de zaak zoude winnen, omdat hij crediet gegeven had, en de daarop volgende weigering van crediet door den besteller als eene beleediging kon zijn beschouwd geworden. Ten einde hem echter voor eene herhaling van dergelijke onaangename voorvallen te vrijwaren, wilde men hem de bevoegdheid geven, om wanneer de gemelde rustverstoorder andermaal wederkeerde, en op zijn bevel de koffijkamer niet mogt willen verlaten, hem alsdan overhoop te schieten. Van dit oogenblik af had de koffijhuishouder in zijn buffet een paar geladene pistolen in gereedheid. Toen eenigen tijd daarna de gemelde

— De Fransche *Moniteur* berigt, op grond van uit China ontvangen berigten, dat de Keizer, uithoofde van de vorderingen der opstandelingen, zich niet meer te Peking gerust gevoelt en deze stad waarschijnlijk spoedig zou ontvlugten; verder berigt hij, dat het denkbeeld dat de opstandelingen Christenen, en de Westersche natiën welgezind zijn, geheel op eene dwaling berust.

DRENTHE.

Assen, 5 Nov. Bij Koninklijk besluit van den 31sten October l.l. is benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Dalen, de heer *L. Hesselsz*, thans meter en taxateur van den turf te Zuidwolde.

— De *Prov. Gron. Ct.* berigt het volgende: In de gehuchten Donderen en Ide, gemeente Vries, provincie Drenthe, is een hevige ziekte onder de varkens ontstaan. Bij den landbouwer *J. Boelens*, te Donderen, zijn in een korten tijd vijf zijner beste varkens daaraan bezweken. De oorzaak dezer ziekte is tot heden onbekend.

— Men verneemt, dat er onder de kolonisten in het derde gesticht te Veenhuizen eene gisting heeft geheerscht; twee kolonisten waren wegens misdrijf in hechtenis genomen; andere kolonisten wilden deze bevrijden; door het beleid en de goede maatregelen der directie zijn echter ernstiger onheilen verhoed en is de rust spoedig hersteld.

— Te Zwolle is een valsche gulden met het jaarmerk 1848 en de beeldtenis van Koning Willem II ontvangen; dezelve is blaauw van kleur, glad, zoodat ze tusschen de vingers wegschuift, is dof van klank en heeft geen randschrift.

— Gedurende de maand October zijn, volgens de *Prov. Ov. Ct.*, meer dan 1000 schepen, gemiddeld met 500 tonnen turf geladen, de Dedemsvaart afgevaren. De scheepvaart is thans druk en men verwacht geen minderen afvoer in de nu ingetreden maand, aangezien er nog genoeg drooge turf voorhanden is.

— Men schrijft, volgens de *Gron. Ct.*, uit Zwolle, dat het voornemen om eene schroef-stoomboot op de Smildervaart toe te laten, bij de regering der gemeente Assen veel bezwaar vindt, hoofdzakelijk omdat bedoeld kanaal daartoe te smal is en ongelukken bij de scheepvaart kan veroorzaken.

Wij gelooven, dat het aangevoerde bezwaar inderdaad van zeer veel gewigt zal zijn tegen de uitvoering van het bedoeld voornemen, doch dit bezwaar kan moeijelijk bij het bestuur van Assen maar wel bij dat van de Provincie bestaan.

— Naar wij uit eene goede bron vernemen, bevindt het nader ontwerp van wet ter regeling van het armbestuur zich in dien staat, dat het eerlang aan de Staten Generaal ter overweging zal worden aangeboden, wordende de behandeling dezer zaak zooveel mogelijk bespoedigd.

— Met genoegen kunnen wij mededeelen, dat gedurende het aanstaande winter-saizoen wederom als in vorige winters een detachement van het 4e Regiment dragonders, ter sterkte van 1 wachtmeester, 2 korporaals en 10 dragonders, in deze Provincie zal geplaatst worden, om dienst te doen als hulp-marechaussée. Zoo immer dan is de herhaling van dezen maatregel voor den aanstaanden winter van veel belang voor dit gewest, daar men, bij de hooge prijs der eerste levensbehoeften, mag verwachten, dat men vooral ten platten lande meer dan in andere winters last van bedelarij en landlooperij zal hebben, en er meer dieverijen en diefstallen zullen gepleegd worden.

— Naar wij vernemen, heeft het bestuur van Zwolle zich ongenegen verklaard, om mede te werken, dat er een tweede scheepsveer tusschen Assen en Zwolle worde opgerigt.

— Te Valthe en Odoorn heerschen reeds sedert geruimen tijd besmettelijke koortsen; er zijn drie personen aan overleden en 14, voor zoo ver bekend, daaraan nog lijdende ook in andere gemeenten dezer provincie vertoonen zich dezelve weder. Vooral worden jeugdige en sterke menschen aangetast.—„Op nieuw werden wij j.l. Zondag morgen diep getroffen, dus schrijft men ons uit Odoorn, d.d. 3 dezer door de treurige mare, dat de heerschende ziekte wederom een slagtoffer eischte, in eene bloeijende jonge dochter van 21 jaren, die voor weinige dagen nog sterk en krachtvol was. Roerend was dan ook het woord des leeraars, — die de treurmare hoorde, juist, toen hij zondag morgen den leerstoel zou beklimmen — bij 't begin der godsdienstoefening uitgesproken en dat in verband werd gebragt met de godsdienstige rede, die gehouden, en de plegtigheid, welke gevierd zou worden. De indruk was algemeen. De uitdrukking van aller gelaat toonde dit duidelijk aan. Die indruk zal dan ook niet geheel verloren gaan. En werd zoo even het stoffelijk overschot der algemeen geachte en geliefde doode grafwaarts gevoerd, de treffende, vertroostende en opbeurende lijkrede, die na de ter aarde bestelling werd uitgesproken, in tegenwoordigheid aan eene talrijk opgekomen schaar, naar aanleiding van 't woord des dichters uit den 119en psalm, het 21e vs.: *mijne ziel druipt weg van treurigheid; rigt mij op naar Uw woord*, zal, dit hopen en vertrouwen wij, haar heilig doel niet missen! Moge alsnu de heerschende ziekte, die overigens niet zeer kwaadaardig van karakter schijnt te zijn, geene nieuwe slagtoffers kiezen, en onze gemeente verder goedgunstig worden gepaard!"

* **Norg, 2 Nov.** J.l. Zaturdag-avond, ongeveer 6 ure, werden de bewoners van Westervelde verontrust op de tijding, dat de schaapherder van het zuideinde aldaar, een twintigtal kerels gezien had, elk met een fikschen stok voorzien, en die op geringen afstand van hem in de heide waren neergezeten. Deze had door zijnen hond de schapen bij elkander gehaald en was in het naastbijzijnde huis gejild, om deze mare over te brengen. Als een vuurtje was dit overal verspreid; elk bleef te huis; oude wapens werden van den muur gehaald, mestvorken, dorschvlegels, ja wat niet al in de keukens gebragt, om daarmede de vijanden af te wachten. Deze kwamen intusschen nader, en hunne nadering vervulde eenigen met moed, sommigen met vrees. En wie bleken nu deze kerels te zijn? Brave, eerlijke, hulpvaardige lieden uit Norg, die uitgetogen waren, om een voor een voermanswagen gevallen paard weder op de been te helpen!

* **Valthe, 3 Nov.** De landbouwer *B. Ziengs* alhier heeft in 't jongst verloopen voorjaar twee aardappelen gepoot in een middelmatig vruchtbaren grond. Van die beide aardappels heeft hij voor eenige dagen *honderd en twintig* weder ingeoogst. Men kan zich van de dikte dier aardappels een denkbeeld vormen, wanneer men weet, dat tien een Ned. pond wogen.

* **Smilde, 4 Nov.** Gisteren avond ongeveer tien uur, werden de ingezetenen dezer plaats, door het slaan der trom en het geroep van *brand!* zeer verontrust. Eene menigte menschen spoedde zich dadelijk naar de plaats des ongeluks. Daar gekomen, ontdekte men, dat de schrik grooter was, dan het ongeluk. Een hoop heide en takkebossen van *G. Hartgers*, bij de Leembrug, was in brand geraakt, hoe, weet men niet. Gelukkig dat de wind Oost was, waardoor de vlam van het huis afsloeg. Was de wind zoo wel Z. of Z. W. geweest, dan was het huis, door twee gezinnen bewoond, zeker eene prooi der vlammen geworden.

* **Hoogeveen, 3 Nov.** Alhier is weder een kind van 11 jaren, wonende in de buurt der vrouw, welke in de afgeloopene week het laatst aan de cholera alhier is overleden, op jl. maandag mede door die ziekte aangetast en den volgenden dag daaraan overleden.

* Gisteren in de namiddagsgodsdienstoefening heeft *Ds. J. Bavinck* aan de leden der Christelijke Afgescheidene Gemeente alhier medegedeeld, dat ZWEw. voor de hem gedane beroeping te Ulsen, graafschap Bentheim, Koningrijk Hannover, had bedankt.

RAADSVERGADERINGEN.

* **Hoogeveen, 31 Oct.** In de heden gehoudene vergadering van den Raad zijn o. a. de volgende punten behandeld:

Het nieuw benoemde bij de vorige vergadering afwezige Raadslid, de heer *J. ten Oever*, is na eedsaflegging, door den Voorzitter met eene korte toepasselijke aanspraak geïnstalleerd.

Twee aandeelen in de geldleening ten laste der gemeente, groot *f* 35,000, zijn uitgeloot, om op den 1 Mei 1854 te worden afgelost.

De Resolutiën van H.H. Gedp. Staten van Drenthe zijn behandeld, waarbij met Koninklijke goedkeuring, ingevolge art. 73, 94, 104 en 107 der gemeente-wet, de jaarwedden van den Burgemeester, den Secretaris, de Wethouders en den gemeente-ontvanger zijn vastgesteld, waarop in substantie is besloten nopens deze regeling zich nader aan hoogere autoriteit te adresseren, voor en aleer die jaarwedden gerekend worden in te gaan, als vermeenende, dat over de finale vaststelling derzelve de Raad nogmaals had dienen te worden gehoord, tot het concipiëeren van welk adres door den Voorzitter, na eenige vooraf plaats gehad hebbende discussiën, zijn aangewezen de heeren leden Bruins Slot, de Jonge en van der Wolde.

Een voorstel van den Burgemeester en den Wethouder *Berghuis*, om, ten einde te bewerken, dat over den mond van de Regtuitswijke ook in het belang van een deel der in de Hollandsche Veldsche school onderwezen wordende kinderen, een beter vonder worde gelegd, tot de kosten van daarstelling van zoodanig vonder van gemeenteswege een vierde gedeelte bij te dragen, is afgestemd.

Aangenomen is een voorstel van Burgemeester en Wethouders, om de grondslag voor het regelen der broodzetting, wat betreft het getal ponden brood, uit een mud rogge te bakken, welk getal ten vorigen jare nader is bepaald op 99 ponden, voor een jaar onveranderd te laten.

Coevorden, 3 Nov. In de raadsvergadering, heden gehouden, zijn o. a. de volgende punten behandeld:

De Commissie, betrekkelijk het tractement van den Burgemeester en Secretaris, brengt bij monde van den Heer Dommers, rapport uit: zij is van meening: *a.* dat de verhooging van het tractement van den Burgemeester eerst diende in te gaan, met den datum van 's Konings besluit. *b.* dat, aangezien de Raad, bij het opmaken der begrooting voor 1852, beter had geoordeeld, met de *f* 100-„, welke de Secretaris genoot als agent van kazernering, en hetgeen hem was toegekend voor het bijwonen van den militie-raad, zijn tractement van *f* 450 tot eene som van *f* 650 te brengen, doch Z. M. dit anders bepaald had, aan den Secretaris *f* 200 voor een klerk toegekend diende te worden, daar het dezen ondoenlijk is de werkzaamheden alleen te verrigten. De Raad vereenigt zich in beide punten geheel met de Commissie, de Voorzitter incluis. ZEAe. stelt voor deze bedenkingen van den Raad op te zenden aan Ged. Staten; diensvolgens wordt besloten.

Aangezien er gepasseerde marktdag bij een koekeblok weder een ongeluk is gebeurd, door dat aan zekeren W. alhier zijn hand bijna is afgehakt, doet de heer Dommers den Burgemeester opmerken, of het niet dienstig zoude zijn, ter voorkoming van meerdere ongelukken, de koekeblokken in het vervolg te weeren. ZEAe. stemt dit toe, en zullen deze nu voortaan geweerd worden.

MENGELWERK.

Voortgang van 't Protestantisme in Rijnpruissen.

Men telt daar tegenwoordig 487 evangelie-bedienaars en 405 kerkgemeenten, terwijl 't getal gemeenteleden het cijfer van 970.000 heeft bereikt. De Evangelische gemeente te Koblenz, die in 1823, toen zij gesticht werd, slechts uit 23 huisgezinnen, gezamentlijk niet meer dan 60 zielen tellende, bestond, telt thans 4000 leden. In 30 jaren tijds is te Keulen het getal Hervormde christenen van 1000 tot 9330 opgeklommen. Te Crefeld, waar zich in 1835 slechts 5959 Protestanten bevonden, heeft de laatste officiele volkstelling er 10,360 doen kennen, terwijl men er eene nieuwe kerk gaat bouwen. Te Deutz, bij Keulen, waar nog voor 5 jaren geene Protestanten waren, zal men thans een leeraar beroepen. Bovendien bloeijen de Christelijke werken in al deze gemeenten; zoo heeft men onlangs te Koblenz een weeshuis en een Protestantsch armhuis gesticht: dezelfde inrigtingen bestaan reeds te Bonn. Te Crefeld werd niet lang geleden eene wijkplaats voor de Protestantsche wezen daargesteld.

In Rijn-Hessen ondervindt het Protestantisme niet minder een bijzonderen zegen. Te Mainz, waar in 1802 slechts 600 Protestanten woonden, had men er in 1816 reeds 1576 en tegenwoordig meer dan 6000. L. (*Ingez.*)

INGEZONDENE STUKKEN.

Een woord over de benoeming van twee leden der Provinciale Staten van Drenthe.

Door de aftreding van de heeren *Kniphorst* en *Scheltens* heeft dit collegie twee *onafhankelijke* leden verloren, waarvan de eerste vooral een van deszelfs bekwaamste en scherpzinnigste mannen is, wiens plaats moeijelijk te vervullen zal zijn.

Een dubbeltal is voor deze vacatures geformeerd, en eerstdaags zal tot de benoeming worden overgegaan.

Zullen nu deze *onafhankelijke* leden door *Burgemeesters* worden vervangen? wier positie zoo *juist*, zoo naar *waarheid* door *Jhr. van der Wijck* is afgeteekend! Zal men er toe medewerken, dat de een in deze vergadering zijn vader, de ander zijn broeder ontmoet?

Kiezers uit den burger-en boerenstand! gij, die de groote menigte uitmaakt, zult gij den middenstand, zoo schaars in de Prov. Staten vertegenwoordigd, vergeten?

Kiest nu een landbouwer — die wetenschappelijk gevormd — door zijne vorige loopbaan in ruime mate kennis van menschen en zaken heeft opgedaan — die velen uwer ten raadsman is geweest.

Laat regt wedervaren aan Ruinerwold, en geeft aan deze belangrijke gemeente een lid der Prov. Staten.

Kiest verder, in plaats van den afgetreden regtschapen handelaar, een man uit denzelfden stand, een wakker koopman. Beide kandidaten hebben getoond, onafhankelijkheid van karakter te bezitten, en zonde daaraan vooral geene behoefte bij de Prov. Staten van Drenthe zijn?

Kiezers uit den burger- en boerenstand! kan uwe keuze op den 9den dezer wel twijfelachtig wezen? moet deze niet zijn: de heeren *L. J. Luten* te Ruinerwold en *A. Roelink Hz.* te Meppel?

X.

Repliek aan „Een Protestant" te Assen.

(*Zie no. 87 van deze Courant.*)

Hoe gij u Protestant kunt noemen, terwijl gij op bitteren toon een mede-Protestant aanvalt en veroordeelt, die de dingen bij hun regten naam noemt, —

hoe gij u Protestant kunt noemen; terwijl gij openlijk een priesterschap in bescherming durft nemen, die zich, niet sedert gisteren eerst, maar reeds sinds honderden van jaren en overal, als onverdraagzaam en heerschzuchtig en uw eigen geloof vijandig heeft doen kennen,

hoe gij u Protestant kunt noemen, terwijl gij een afkeurend vonnis uitspreekt over een boek, dat uitgegeven wordt in 't belang van 't Protestantisme, ter verspreiding van waarheid en licht, ter waarschuwing tegen bijgeloof, leugen en dwaling,

zie daar drie dingen, waarover ik mij verwonder.

Naar uw principe moet ook de Heer der Gemeente een onverdraagzame geweest zijn, toen Hij in heiligen toorn den Farizeeën hunne ongeregtigheid en geveinsdheid in het aangezigt verweet en hen blinde leidslieden der blinden en eenarglistig en gevaarlijk slangen- en adderengebroedsel noemde. Naar uw principe moet ook Hij veroordeeld worden, die door openbaring der waarheid en door vrijmoedig getuigenis te geven tegen de zonde, de menschen tweedragtig tegen elkander maakte. Naar uw principe moeten wij, Protestanten, de waarheid bemantelen en het licht onder een koornmaat bedekken, en nog steeds maar hetzelfde flaauwe Laodiceesche wiegelied van verdraagzaamheid en vrede blijven voortneuriën, totdat het altijd veroveringzieke Rome ons, al dommelende en droomende, voor goed heeft ingerakeld in den schoot zijner alleen-zaligmakende Kerk!

Wat, woudt *gij* een Protestant geheeten worden?

3 Nov. 53.

Ter oprigting van een schoolfonds, waaruit de Hervormde gemeente te *Maasbommel* c. a., bij *Nijmegen*, een Protestantschen onderwijzer kan bezoldigen, geven de Gebr. Campagne, boekhandelaren te *Tiel*, een plaatwerk uit, getiteld: *de Roomsche Kerk in acht steendrukplaten, met bijschriften van J. Brave, pred. te Amsterdam.* Voor een enkelen *daalder* is 't overal verkrijgbaar.

Wij vestigen de aandacht van de Drentsche Protestanten zoowel op dat boek, als op de gemeente te *Maasbommel*. Hebben zij eenige gift daarvoor over, de Redactie dezer Courant heeft zich bereid verklaard, die giften te ontvangen.

Mijn Heer de Redacteur!

In uw geëerd blad van gisteren komt een tegenspraak van den heer van Runen voor op ons berigt; dat de heer Graswinckel de borgtogtsgelden niet gestort had, en diensvolgens de concessie is opgeheven. Het eerste spreekt de heer van R. volstrekt niet tegen, trouwens dit ware te veel gewaagd, het tweede meent hij tegen te kunnen spreken, met te zeggen, dat de heer G. de concessie nog in handen heeft. Wanneer men papieren bedoelt, dan gelooven wij hem, in weerwil van onze overtuiging. Maar zullen die papieren kinderen uitwerking hebben? dit is eene andere vraag, die de heer v. R. niet beantwoordt; dus beteekent zijn tegenspraak niets. De eigenaars der veenen van Z. en N. Barge hebben reeds vroeger veenen aan ZE. verkocht, om in de maan in ontvang te nemen.

rustverstoorder weder bij hem binnentrad, beval hij hem met een pistool in de hand zich oogenblikkelijk te verwijderen, waaraan deze, ziende wat hem bedreigde, ook dadelijk voldeed.

Electro-magnetische Walvisch-dooder.

Professor Jacobi in Petersburg heeft eenen electro-magnetischen walvisch-dooder uitgevonden. Te Abo was, zoo als men uit die plaats berigt, voor eenigen tijd bij den apotheker Julin een dusdanig instrument ter bezigtiging gesteld. Het bestaat uit 12 elkanderen tegenovergestelde hoefijzervormige magneten, tusschen welke twee met elkander vereenigde en met geïsoleerd koperdraad digt omwoelde cylinders, door assen en handvatsels in sterke rondgaande beweging gebragt kunnen worden. Bij eene maar zeer zwakke beweging van de cylinders deelt het werktuig zeer sterke schokken mede, welke bij eene voortzetting en versnelling der ronddraaijende beweging onverdragelijk moeten zijn, daar men door middel van dezelve de walvischen wil doen bezwijmen. Natuurlijk moeten door of langs de harpoen, waarmede de harpoen is bevestigd, geïsoleerde koperdraden loopen, waarvan het eene einde op het oogenblik, waarop de harpoen den walvisch treft, aan het apparaat verbonden moet worden. Deze machine is bestemd voor den walvischvanger Ajan, in het derde Russisch-Finlandsch schip, dat in Uleaborg gebouwd, de midden van Julij te Abo aankwam, en na aldaar voor de reis te zijn uitgerust en geproviandeerd, zijn togt ter walvischvangst naar den oceaan heeft voortgezet.

ALLERLEI.

Wij nemen het volgende over uit de *Amsterdamsche Courant*, uit een stukje ten betooge, dat er vele bedelaars zijn, die slechts schijnbaar gebrek hebben, terwijl vele wezenlijke armen, die te huis blijven, volstrekt behoefte hebben aan ruime ondersteuning:

Eenige onlangs afgeluisterde woorden in een komenijs-winkeltje, in de Tuinstraat te Amsterdam, door eenen *ooggetuige* medegedeeld, wensch ik als eene kleine, maar belangrijke bijdrage ter algemeene kennisse te brengen, opdat ieder lezer in zijn gemoed ten volle overtuigd moge worden, wat hij behoort te doen of te laten. Ter zake: Een bedelknaap, haveloos van top tot teen, kwam daar binnen en zeide, dat hij met nog vier andere kinderen uit het gezin „ centen moest oploopen." Uitgevraagd wordende, antwoordde hij niet voorzigtig: „Als wij 's avonds ieder geen daalder te huis brengen, krijgen wij er erg langs! Maar doen we dat, sta dan vast, dan raken wij ze! en kijk, we' eten dan braaf wat vleesch en wat lekker ook!!" — Zeven gulden vijftig centen per dag, van maar al te goedhartige stadgenooten verkregen, besteed aan lekker eten!! Verdere uitweiding en toepassing zal wel ten eenenmale overbodig wezen. Men geve en geve ruim en blijmoedig, maar dan ook aan zulke lieden, die niet in schijn, doch in waarheid onder of zoo kwellende en nijpende armoede gebukt gaan. *Zulk* eene weldadigheid zal onder Gods zegen verstrekken tot leniging der drukkende behoefte en tot aanvankelijke stuiting eener bedroevende en zoo heillooze bedelarij, wier leuze: „de aanhouder wint" maar al te zelden beschaamd wordt gemaakt.

In een brief uit Suriname, wordt ons de volgende beschrijving van het etablissement Batavia gegeven:

„Het etablissement Batavia, bestemd ter verpleging en afzondering van aan lepra en elephantiasis lijdende personen, is gelegen in de kolonie Suriname aan de rivier de Coppename, op 3 dagen reizens van Paramaribo. (Over zee kan men hetzelve echter in 36 uren bereiken). De administratie over hetzelve is opgedragen aan den heer Gouvernements secretaris, de directie aan den heer van der Hoop, welke laatste op het etablissement woont, en de geneeskundige dienst aan den heer med. chir. et art. obstet. doctor Ooykaas, terwijl als leeraar op hetzelve is de R.-Cath. priester de heer Magnée.

„De geheele bevolking bestond op den 1 Januarij 1853 uit 448 personen, welke men moet verdeelen in vrije gezonden, vrije besmettelingen, gezonde slaven en slavinnen en zieke slaven en slavinnen.

„De vrije gezonden zijn alleen de directeur en deszelfs vrouw, de priester en de geneesheer, zijne vrouw en twee kinderen; de vrije besmettelingen zijn 22 mannen en 5 vrouwen: dit zijn Europeanen, Inboorlingen en Afrikanen. (Onder de Europeanen, is ook een uit Utrecht met name Gobius, welke vroeger in de kolonie soldaat was). Verder zijn er 155 besmette slaven en 160 besmette slavinnen, terwijl de overige slaven en slavinnen gezond zijn, doch uit besmette ouders en voorouders op het etablissement *Voorzorg* geboren. Vroeger was het Lepreuze etablissement aan de rivier Saramacca en werd *Voorzorg* genaamd, doch daar het tusschen andere plantages in lag, waarop nu en dan de besmettelingen gingen, is het naar hier overgebragt, en heet nu Batavia, om reden hier vroeger de militaire post Batavia was.

Verder slaat de Heer v. R. een bluf en noemt de berigtgevers uit Coevorden en Groningen jankende honden, die gaarne een stuk toegeworpen willen hebben, en dan zullen zwijgen. Bedoelt die man een stuk der papieren waarbij aan den Heer G. concessie wordt verleend, onder borgtogt van *f* 50,000? hieraan hebben zij geen behoefte, zij hebben papier genoeg; of bedoelt de Heer *v. R.* brokken van maaltijden, welke bij den misleiden *v. T.* zijn besteld voor Engelsche Heeren, welke nog komen zullen?

Kende hij den berigtgever uit Coevorden, dan wist hij voorzeker ook, dat die noch een brok van het een noch van het ander begeert; maar déze wenscht, dat de minister niet langer op sleeptouw worde genomen, tot groote schade der schatkist, der provincie, en van de stad zijner inwoning. De geëerde Redactie zal hiervan overtuigd zijn.

Coevorden, 3 Nov. *S.*

Straatwegen in Drenthe.

Gewigtige onderwerpen zullen thans bij de Prov. Staten van Drenthe behandeld worden. 't Beginsel, dat ook de Provincie zal bijdragen tot de daarstelling van straatwegen in dit gewest, is in de laatste zomervergadering aangenomen en aanvankelijk zijn eenige aanvragen om subsidie ingekomen. - Daaronder zijn wegen, die o. i. alle belangstelling verdienen, die als hoofdlijnen te beschouwen zijn, zooals de weg van *Assen* op *Beilen* en van *Zuidwolde* tot de grenzen van Overijssel, daarbij toch hebben een aantal gemeenten regtstreeks, en later door aansluiting, zijdelings belang, zooals *Assen*, *Beilen*, *Hoogeveen*. *Zuidwolde*, *Meppel*, *Ruinerwold*, *Ruinen*, *Westerbork*, *Zweelo*, *Oosterhesselen*, *Dalen*, *Coevorden* enz.

Mogten de Prov Staten nu toonen, dat het hun waarlijk ernst is in deze zoo belangrijke zaak; even als Kanalen toch strekken goede wegen ter bevordering van den handel niet alleen, maar ook ter bevordering van den landbouw en de ontginning van woeste gronden! Mogten de leden der Prov. Staten alle kleingeestig eigen of plaatselijk belang ter zijde stellen, - dat vermeend eigen of plaatselijk belang heeft zoo vele goede plannen doen mislukken. Dat de leden uit het noorden en zuiden, uit het oosten en westen der Provincie nu en altijd in dezen elkander broederlijk de hand bieden, om zooveel mogelijk het algemeen belang te bevorderen en niets op het oog hebben dan de bloei en welvaart van geheel de provincie.

Wanneer het gewestelijk bestuur door eene milde bijdrage toont hare belangstelling, hare overtuiging van het goede, het nuttige der zaak, dan zal ook de Hooge Regering te meer genegen bevonden worden, *krachtig* mede te werken. Door vereende pogingen zal het mogelijk zijn, in een betrekkelijk kort tijdsbestek, een aantal dorpen in Drenthe door straatwegen te verbinden. - En de gelden, daaraan door het Rijk, de provincie en de gemeenten besteed, zijn niet verloren, al geven zij direct geene rente, zij zullen die spoedig in ruime mate indirect geven, door vermeerderde welvaart. Om hiervan overtuigd te worden, sla men het oog op andere gewesten des vaderlands, men ga slechts naar het naburige Overijssel.

De eed der Israëlieten.

Naar wij meenen, heeft de regterlijke magt in Nederland het: *elk op de wijze zijner Godsdienstige gezindheid*, uitgelegd, dat de Israëliet den eed doet met gedekten hoofde, en uit alleen het verschil uitmaakt tusschen hem en den Christen. Er zijn echter Israëlieten, welke aan dezen eed geenerlei gewigt hechten. Wij voor ons waren hiervan reeds voorlang overtuigd, en wel twee keeren in ons eigen nadeel. Wij waren overtuigd, dat er meineed tegen ons gepleegd werd, wij konden het echter geenzins bewijzen, en moesten berusten. Uit eene zaak, onlangs te Nieuwenhuis voorgevallen, en aldaar zoo wel als in plaats onzer inwoning openbaar, zal de waarheid van ons betoog blijken. Wij willen echter hierdoor geenzins beweren, dat alle Israëlieten gewetenloos genoeg zijn, dien eed gering te achten, maar slechts enkelen en wel voornamelijk degene hunner, welke het meest aan de ceremoniën hangen. Dan ter zake.

Te *C.* woont een Israëliet, die aan iemand in de Graafschap Bentheim eene som had opgeschoten, waarvoor hij hijpothecaire verzekering zoude hebben; doch waarschijnlijk had hij geld noodig of hoe het zij, hij wilde het geld in contant van den Graafschapper terug hebben; deze wilde hem wel hijpotheek volgens accoord, maar geen geld terug geven. De *C*....sche daagde den anderen voor het Ambt te Nieuwenhuis; de gedaagde hield zijn beweren vol, de anderontkende dit. De regter legde den eischer een eed op, hij nam dit aan. Den 21 j. l. zou de eed door hem afgelegd worden, nadat de gedaagde hem den 20sten het gewigt van dien eed op 't geweten had *gedrukt*, hij mogt echter niet *slagen*; den 21sten was hij bereid den eed te doen, doch nu verzocht de gedaagde, dat den eischer de eed volgens talmudisch gebruik mogt worden afgenomen. *Dezen eed kon hij niet afleggen*; hij weigerde.

C. N.

REGTZAKEN.

Provinciaal Geregtshof.

Den 4 dezer stond voor het Hof teregt *B. Kiers*, beschuldigd van diefstal van twee kerkkroonen uit de kerk der Hervormden te Nijeveen, door middel van braak en inklimming. Denzelfden morgen is er uitspraak in deze zaak gedaan. Het Hof heeft hem veroordeeld tot vijf jaren tuchthuisstraf.

Arrondissements Regtbank

Den 4 dezer zijn o. a. de volgende zaken behandeld: *A. K. P.* te Hoogeveen, bij verstek, wegens het kroeghouden zonder patent; *vrijgesproken*; — *K. S.*, molenaar te Wapserveen, beschuldigd van het niet afteekenen van een strook, behoorende bij eene accijnskwitantie; *de dagvaarding vernietigd*; — *S. M.*, bakker te Coevorden, beschuldigd van het aanwezig hebben van roggebrood, zamengesteld uit meel en heele korrels rogge; *ontslagen van alle regtsvervolging*; — *G. J. B.* te Emmen, bij verstek, wegens het uitoefenen van het bedrijf van tapper, zonder de helft zijner aanslag te hebben betaald en zonder zijn patent te kunnen vertoonen; *vrijgesproken*; — *J. K. O.* te Exloërveen, bij verstek, beschuldigd van het graven van turf zonder consent; *vrijgesproken*; — *H. G.* te Drouwenderveen, wegens het graven van turf zonder consent, *veroordeeld* tot eene boete van *f* 200-″ met verbeurdverklaring der gegraven turf; bij onvermogen tot 6 dagen gevangenisstraf; — *G. K.* en *W. T.* te Gieterveen, bij verstek, wegens het voorhanden hebben van ongeijkte maten, *veroordeeld* ieder tot eene boete van *f* 10-″

Correspondentie.

— *Het stuk van eenige Kiezers uit Meppel, ter aanbeveling van de heeren* Luten *en* Roelink *voor leden van de Provinciale Staten, is, om niet noodeloos ruimte te doen verliezen, niet geplaatst, daar de inzenders hunne beschouwingen zakelijk in een in dit no. reeds opgenomen ingezonden stuk over hetzelfde onderwerp zullen terugvinden.*

ADVERTENTIEN.

DE DRIE-MAANDELIJKSCHE COLLECTE

voor de **Israëlitische Armen**, op Woensdag den 9 November aanstaande.

S. S. COHEN,
Penningmeester.

De ondergeteekende beveelt de DRUKKERIJ van de *Provinciale Drentsche en Asser Courant* beleefdelijk aan tot het leveren van alle mogelijke **DRUK- en SMOUTWERK**, als: *Prijscouranten*, *Etiquettes*, *Visite- en Adreskaartjes*, *Wissels*, *Kwitantien*, *Facturen*, *Rekeningen*, *Rouw- en Trouwbrieven*, *Geregtelijke Acten*, *Borgtogten voor Verveeners*, *Briefjes van ingeladen turf etc.*; al het materieel, dat de Plaatselijke besturen, Rijks- en Gemeente-Ontvangers, Kerkvoogden, Deurwaarders, enz. enz. noodig hebben; hij hoopt goed werk goedkoop te leveren.

Assen, 27 Oct. 1853.

M. T. Sz. GRATAMA.

Ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat zij ontvangen heeft de MODELLEN van **MANTELS, TALMAS, een assortiment CHALES en CHALES LONG, gebrocheerde en effene gekleurde en zwarte ZIJDE, benevens eenige STOFFEN** voor dit SAIZOEN.

Groningen, den 3 November 1853.

M. M. J. MICHEL.

TE HUUR

BOEKWEIT-AKKERS

OP DE VEENEN AAN DE **ASSERWIJK**, gemeente *ASSEN*.

Te bevragen bij den Uitgever dezer Courant.

VOORLOOPIG BERIGT.

Ten gevolge *verandering van woonplaats* gedenkt men **in de maand DECEMBER e. k.**, op dag en plaats nader te bepalen, te *Meppel*

PUBLIEK TE VEILEN.

Eene hechte en sterke

HEEREN HUIZINGE,

zoo goed als nieuw, alleraangenaamst, en, — als zijnde mede tot het daarin **uitoefenen van Handel** geschikt — met den daarachter aanwezigen, ongeveer 80 Ned. El langen **TUIN en WASCHHUIS**, benevens ruime **SCHUUR, BERGPLAATS enz.**, zeer voordeelig staande en gelegen aan de Maat te *Meppel*, in éénen opstrek, van voren uitkomende aan het groote, van ouds *Hoogeveensche* nu *nieuwe Drentsche Kanaal*, en van achteren aan den zoogenaamden *Haven*, met het uitzigt over Weiland op de *Drentsche Hoofdvaart*. Alles laatstelijk bij Mr. G. L. KNIPHORST bewoond en in gebruik; bevattende de HUIZINGE, behalve ruime **beschoten Zolders, Provisiekamer** en **Bergplaatsen, 7 Kamers**, waaronder 5 met Stookplaatsen voorzien, **2 Kabinetjes**, ruime **Keuken**, waarin extra groote **Regenbak** met daartoe behoorende **Pomp**, voorts annex **Boden-slaapvertrek, Wasch- of Schotelkamer**, wijders bijzonder ruimen, zeer gerijfelijk ingerigten, luchtigen en droogen **Kelder**, en hetgeen verder kan geacht worden, tot een allezins gemakkelijk ingerigt Huis te behooren.

Nader onderrigt in *Persoon* of op *vrachtvrije brieven* ten Kantore van den Notaris Mr. W. L. TON... te *Meppel* te bekomen.

Laatste Berigten.

H. M. de Koningin is den 3 dezer met den jeugdigen P... 's Hage teruggekeerd.

— De Koning heeft goedgekeurd het houden eener vee... te Diever op den 11 Aug. van ieder jaar, of, zoo de... een Zondag invalt, den 10 dier maand.

— Te Mantgum en Schillaard (Friesland) is tot Pre... beroepen *Ds. T. van Duinen*, Predikant te Vledder.

— Te Zwolle is tot Predikant beroepen *Ds. van Baum...* van Geervliet.

— Den 30 Oct. is *Ds. Th. Adriani Hoen* te Welters... vestigd.

— Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig t... zigt te Rotterdam zijn aangegeven:

Op 1 Nov. 1 cholera-lijder, 1 herstelde en 1 overlede...
Op 2 Nov. 1 cholera-lijder, 3 hersteldon en 2 overlede...

— Tot Griffier bij het Hof van Groningen is benoe... heer Mr. *E. T. de Jongh*, thans substituut-officier te ... schoten.

— Tot substituut-officier te Middelburg is benoemd ... *Hofstede van Son*, Advocaat aldaar.

BURGERLIJKE STAND.

Assen, 28 Oct.—4 Nov. Geb. K. van Dijk en H. Eng... Bev. R. ter Heide, geb. Smit, van z; A. Oostergetel, g... Vries, van d. — Overl. N. Philips, weduwe A. Vijfschaft, ... D. Beens, manl. gesl. 3½ j; G. Blok, weduwe M. Bos, 8...

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 4 Nov.

Tarwe, Jarige	70 N.pd.	*f* 0.00	Boekweit, zand	65 N.pd.	*f* ...
„ N. Oml.	68 „	„ 12.20	„ „	67	...
dito.	70 „	„ 12.75	„ ...		...
„ „ Old.	68 „	„ 11.95	„ „	66 „	„ ...
„ „ „	70 „	„ 12.50	Paardeboonen..	*f* 6.50	à ...
Rogge, N. Inl.	66 „	„ 9.30	Groene Erwten.	„ 12.00	à ...
„ O. „	68 „	„ 9.70	Graauwe „	„ 12.00	à ...
„ „ „	70 „	„ 10.10	Koolzaad ...	*f* 11.75	à ...
Haver. N. dikke	40 „	„ 4.15	Gort, grove .	„ 11.00	à ...
„ „	50 „	„ 5.15	Gort, parel .	„ 15.00	à ...
„ Voer	35 „	„ 3.50	Olie, raap per vat	38.00	...
„ „	40 „	„ 4.15	Raapkoeken.....		...
„ Zwarte	35 „	„ 3.50	Lijnkoeken	00.00	...
„ „	40 „	„ 4.00	Boter ¼ ton....	00.00	...
Garst, N. wint.	54 „	„ 7.30	Boter ⅛ „		...
„ „ „	56 „	„ 7.60			
„ „ zomer	54 „	„ 6.80			
„ „ knob.	60 „	„ 7.60			

Er was heden weinig verandering in de Granen te be... Door benoodigden werden voor Tarwe, Rogge, Boek... Garst genoteerde prijzen besteed. De beste soorten H... een doen, bijsoorten en ligte 10 cents lager gedaan. G... voren. Boonen iets lager afgegeven. Zaden stil.

ASSEN, 3 Nov. Rogge *f* 10,50, *f* 10,00, *f* 9,50. Bo... 7,50, 7,00, 6,50. Boter 80 ct. het Ned. pd. Aardappelen ... a *f* 1,75. Prijs van het brood *f* „-70 de 6 N. ℔

COEVORDEN, 31 Oct. Rogge *f* 10.00. Boekweit *f* 6.50. ... ter Ned. pd. 75 ct. Zetting f 0.66.

MEPPEL, 3 Nov. Rogge, f 9.10 à f 9.50; Boekweit ... *f* 7.25; Boter 1½ Ned. pd. f 1,25 á f 1,40; Boter per ... f 17,00 à *f* 20.00. Zetting f 0.00.

HOOGEVEEN, 1 Nov. Rogge *f* 10.15. Boekweit *f* 7.00. ... ver *f* 0.00. Boter N. pd. 78 ct. Zetting *f* 0.00. Honig N. pd. ...

AMSTERDAM, 2 Nov. TARWE en ROGGE stil; all... gerijven verkocht van TARWE: 126 ℔ r.b. Pools. *f* 432; ... ℔ bonte dito *f* 450, 460; en van ROGGE: 123 ℔ Pru... *f* 294; 122 ℔ nieuwe Odessa *f* 290; 112 ℔ Donau *f* ... GARST en BOEKWEIT zonder handel. — HAVER ... dend; 80 ℔ fijne *f* 150. — KOOLZAAD in deze ma... afgegeven, overige termijnen onveranderd; Rhijnsch £ ... vaten Olie in Nov. £ 70; April £ 71... Odessa *f* 325. — LIJNZAAD in een deens... en LIJNOLIE als genoteerd gedaan. RAAPOLIE ... *f* 38,25; Vl. *f* 37; lo Nov. *f* 36,75, 25; Dec. *f* 37,... *f* 39,75, 50. – LIJNOLIE: op 6w. *f* 29,75; Vliegend *f* ... lo Nov. *f* 28,50, 25; Dec. *f* 28,75, 50; Maart *f* 29,50 ... April *f* 29,76 nominaal; Mei *f* 30 nominaal. — HE... op 6w. *f* 39,25; Vliegend *f* 38. — RAAPKOEKEN ... stuks *f* 84 a 86. — LIJNKOEKEN per 104 stuks *f* 11...

221ste STAATS-LOTERIJ. VIJFDE KLASSE.

10de Lijst. Nos. 10008 en 16600 ieder *f* 1000. No. ... *f* 400. Nos. 7588, 10335 en 12390 ieder *f* 200. — 11de ... Nos. 7517 en 10238 ieder *f* 1000. Nos. 2227, 10038 en ... ieder *f* 200. — 12de Lijst. Nos. 1160, 5073 en 17370 ... *f* 400. Nos. 4339, 6913, 9991 en 13127 ieder *f* 200.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 3 Nov. 1853.

			GEBLEVEN.				GEBL...
Nederl. W. S.	2½	pct.	61½	*Polen.* Oblig.	4	pct.	...
„ „	3	„	74¼	*Spanje.* Oblig.	1	„	...
„ „	4	„	92⅞	Obligatiën	3	„	...
Amort. Synd.	3½	„	91⅞	Binnenl.	3	„	...
Handelm.	4½	„	125	Amortisable			...
O.I. Leening	4	„		Bewijz. Coup.			
Aand. Holl. Spoorw.				*Oostenrijk*,			
Aand. Rijn Sp.	4½	„		Oblig. Goll	5	„	...
Haarl. Meer	5	„		„ „	4	„	...
Rusl. Ob. Hope	5	„	104⅛	„ Metal.	5		...
Dito 1828/29	5	„		„ „ N.	5		...
Cert. 1831/33	5	„		„ „	2½		...
Dito 1840	4	„	88½	*Belgie*, Cert.	2½		...
Dito Stieglitz	4	„	87¼	Rothschild	2½		...
Ins. in Assign.	6	„		*Portug.*, Lond.	5		...
Cert. van dito	6	„	70¾	„	4		...
				Amerika Bank-Act.			

Te Dublin bestaat eene protestantsche vereeniging, om te waken tegen voortdurende vervolging der Protestanten door de Roomsche leeren. De vereeniging heeft in hare laatste vergadering adressen opgemaakt, en die opgezonden aan de Koningin en de regering, waarin zij zich beklaagt over eene regterlijke uitspraak door den commissaris van politie te Dublin, *Hugh O'Callagham*, uitgewezen, die zekeren *William Smith* heeft veroordeeld tot 14 dagen gevangenisstraf, omdat deze bij het ronddeelen van briefjes ter bijwoning van protestantsche leeroefeningen zulk een briefje ook heeft gegeven aan een Roomsch schoolmeester, die verklaard heeft daarover bijna in drift te zijn ontstoken, welke door *Smith* opgewekte drift, volgens den commissaris, had aanleiding kunnen geven tot rustverstoring. Daar *Smith* borg heeft kunnen stellen voor zijn gedrag, heeft hij de straf niet ondergaan.

Over de aangelegenheden van Turkije het zich onlangs een Turk aldus uit: Een pacha had in zijn dienst een Armeniër, dien hij tot deugd wilde brengen. Eens, dat deze zich weder had schuldig gemaakt aan een ernstig vergrijp, zeide de pacha; ge moet gestraft worden, maar uwe straf zult ge zelf mogen kiezen: Ge zult voor uw ontbijt 8 pond uijen eten, of 100 stokslagen ontvangen of 100,000 piasters betalen. De Armeniër koos het eerste. Na twee pond ruim genuttigd te hebben, weigerde de maag; hierop koos de schuldige de stokslagen; na den 50en evenwel kon hij ook dit niet meer velen en zeide de piasters te zullen betalen. — Het is met ons evenzoo; we zijn aan de uijen, zullen weldra slaag ontvangen en ten slotte nog moeten betalen toe. Enkele Turken slechts denken er evenwel zoo kwaad over.

″De gezonden bebouwen de kostgronden, en de zieken voor zooveel hun toestand dit toelaat, houden het etablissement schoon, hetwelk door den overleden bisschop *Grooff* als een lusthof is aangelegd, en eenigzints vergoedt de akelige en walgelijke gezigten, welke deze lijders ons aanbieden.

″Onder de besmettelijngen heeft men een metselaar en eenige timmerlieden met halve handen, en het is te verwonderen, hoe het mogelijk is dat die ongelukkige schepsels nog zulk werk kunnen doen. Toen men in de maand April met een bezoek vereerd werd van het Etat-Major van Z. M. stoomschip Sindoro, gaven alle heeren eenparig hunne verwondering daarover te kennen.″

Onlangs werd te Manchester eene talrijke vergadering, onder het voorzitterschap van sir W. C. Trevelyan, gehouden, met het doel om een nieuw Genootschap te stichten, hetwelk trachten moet, door wettige bepalingen, het verbod van allen handel in gedistilleerde wateren als volksdrank te bewerken, op soortgelijken voet als zulks in den staat Maine en andere gedeelten der Vereenigde Staten sedert eenigen tijd geschied is.

CHARADES.

I. Tot slavernij verkocht men mij,
In 't bloeijen van mijn jeugd,
Met banden stijf bond men mij 't lijf,
't Was in 't geheel geen vreugd.
Men zei, dat ik een heiden was
Ik had mij nooit bekeerd,
Maar 'k heb toch 'd aardsche vuiligheid
Altijd van mij geweerd.
En nu ik oud geworden ben
Ontslaat men mij van banden,
En werpt men mij in een moeras,
Of legt men mij te branden.

II. Een stad is 't geen 't geheel u meldt;
Zij 's uit vijf letteren zaamgesteld.
De klank van 1, 4, 5 is schel,
Gij hoort dien vaak, en kent hem wel.
Al wie naar 1, 2, 5 wil gaan,
Moet netjes in zijn schoenen staan.
Laast gij van jongs uw bijbel stag,
Ligt antwoord gij dan op deez' vraag:
″Was met mijn 5 en 4 en 2,
″De zoon van Izaäk wel te vreê?
″Neen″ zegt gij wis; ik zeg niets meer,
Maar spaar wat voor een' anderen keer.

III. 't Geheel bevat vier lettergrepen. De eerste en ... zijn namen van rivieren. De derde is een verfrissche... en de laatste eene verkoelende vrucht. 't Geheel ... naam van eenen aanzienlijken stand in de maatschappij.

Ter Boek- en Courantdrukkerij van M. T. Sz. Gratama, te A...